

Metsätalouden suhdannekatsaus¹ arvioi, että Suomen metsien lyhyen aikavälin suurin metsänhoidollisesti ja taloudellisesti perusteltavissa oleva hakkuumäärä on nyt noin 130 mm³. Tämä on lähes 60 mm³ kuitupuuta, 40 mm³ tukkia, ja 30 mm³ energiapuuta (siitäkin noin ¼ on kuitupuun tasoista runkopuuta). Nykytasolla koko poistuma on noin 82 mm³ (34+25+9+14)². Sipilän hallituksen ohjelmassa on tavoitteena lisätä hakkuita nykytasosta 15 mm³ (7+5+3). Korjattavan puutavaran jakautumaa ei voida muuttaa nopeasti.

Metsänomistus on hajanaista. Tavallisesti omistajan taloudellinen tavoite on saada kasvusta paras tuotto, joka nykyisillä koroilla ja puun hinnoilla³ saadaan keskittymällä tukkipuuhun. Puun kiertoaika on silloin pitkä, yli 60v. Kuitupuun kysynnän kasvu voi heikentää metsänhoidon kannattavuutta, ellei tukin kysyntä kasva vastaavasti.

Metsään kohdistuu myös virkistyskäyttö- ja luonnonsuojelutavoitteita.

Suomeen on rakenteilla ja suunnitteilla runsaasti uutta kuitupuuta käyttävää (sellu-, kartonki- ja bioenergia) teollisuutta. Sen sijaan vastaavia tukkipuun käyttöä lisääviä suunnitelmia ei ole riittävästi.

Metsäteollisuudessa syntyy uusia toimialoja T&K toiminnan avulla. Tavoitteet korvata fossiilisia raaka-aineita bioperäisillä nostavat näiden uusien tuotteiden merkitystä ja markkinaosuuksia. Lisäksi ne korvaavat vettä, peltoalaa ja luonnonmetsiä tuhlaavia bioraaka-aineita, kuten puuvillaa, palmu- ja maissiöljyä jne.

Kehitys on vasta alussa, joten varsinkin metsästä elävän Suomen pitää nyt panostaa siihen maksimaalisesti.

1. Metsänomistus

Metsänomistuksen sirpaloituminen pitää lopettaa. Keinoina ovat mm yhteismetsien lisääminen, metsäsäätiöiden ja -rahastojen kehittäminen, metsälahjoitusten verohelpotukset pienten tilojen yhdistämiseksi.

2. Metsäluonnon suojelu ja virkistyskäyttö

Talousmetsien ja suojelualueiden eriytymistä pitää lisätä. Erilliset purosuojelukohteet talousmetsien sisällä eivät todellisuudessa yleensä edistä luonnon monimuotoisuuden säilymistä.

3. Pariisin ilmastopimuksen soveltaminen

EU-tasolla on turvattava Suomen metsäklusterin toimintaedellytykset.⁴

4. Metsänhoito ja korjuu

Valtakunnallisten ja alueellisten metsäsuunnitelmien painopistettä tulee suunnata talousmetsien puuntuoton lisäämiseen.

¹ http://jukuri.luke.fi/bitstream/handle/10024/537306/luke-luobio_49_2016.pdf?sequence=1

² <http://stat.luke.fi/hakkuukertyma-ja-puuston-poistuma>

³ <http://stat.luke.fi/teollisuuspuun-kauppa>

⁴ http://jukuri.luke.fi/bitstream/handle/10024/536237/luke-luobio_36_2016.pdf?sequence=1

5. Kuljetukset

Tieverkosto ja metsäautotiet on pidettävä kunnossa.

6. Tuotekehitys ja rahoitus

- a. Suuret metsäyhtiöt ovat keskittyneet volyymituotteisiin, kuten sellu, paperi ja kartonki.
- b. Tuotekehitystä on eriytyneesti suurissa yrityksissä, pienyrityksissä, tutkimuslaitoksissa ja yliopistoissa. T&K toimintaa tulee tehostaa myös keskitetysti alan yhteiseen käyttöön (vrt VTT/Keskuslaboratorio), ja EU tasoisesti, esim Bio-based Industries Consortium.
- c. Tuotekehitys niin kemiallisen kuin myös mekaanisen puun aloilla johtaa hajaantuviin pieniin tuotealoihin, joissa kussakin kotimaan kysyntä ei riitä potentiaalisen tuotekehityksen ja kasvun rahoittamiseen.
- d. Tuotekehitys ja uusien tuotteiden valmistus ja myynti synnyttävät uusia aloittavia yrityksiä. Niiden rahoitusta pitää tukea sekä kotimaisella yksityisellä ja julkisella että EU rahoituksella.
- e. Metsäalan potentiaalın täysi hyödyntäminen edellyttää, paitsi alan yrityksiltä myös valtiolta, toimia ja aloitteellisuuta, kuten
 - i. rahoituksen ja osaavan työvoiman riittävää saantia
 - ii. toimialajärjestelyjä yritysraenteiden vahvistamiseksi ja kansallisen kilpailukyvyyn edistämiseksi
 - iii. aktiivista T&K toiminnan lisäämistä tuote- ja palveluvalikoiman laajentamiseksi
 - iv. myynnin, jakelun, markkinoinnin ja viestinnän oleellista vahvistamista
 - v. julkisia rakennushankkeita, myös puurakentamisessa ja myös elinkaarimalleilla toteutettuina
 - vi. valtion omistajaohjauksen ja omistusyhtiöiden rakennemuutoksia
 - vii. valtiolla alan toimijoita ovat erityisesti TEM, MMM ja YM, mutta myös OM (koulutus ja HR) ja VM (verotus ja rahoitus), sekä julkiset rahoitus-, yritystuki- ja hankintaorganisaatiot kuten Teollisuussijoitus, Finnvera ja Senaattikiinteistöt
 - viii. EU-rahoituksessa pitää tehostaa EFSI/ESIR⁵ rahaston hyödyntämistä etenkin alan kasvuyritysten käyttöön.

Kaikkiaan metsäalan nykyisillä ja uusilla tuotteilla on juuri nyt mahdollisuudet kasvaa ulos perinteisestä massatuotannosta eriytyneeseen ja globaaliin biopohjaiseen perus- ja jatkojalostusteollisuuteen. Mahdollisuutta ei saa hukata.⁶

ITA 161019

⁵ <http://esir.fi/>

⁶ <https://www.luke.fi/tietoa-luonnonvaroista/metsa/>